

SYDLÄNKEN

SYDLÄNKEN
ÖPPET SAMRÅDSMÖTE I HJO,
17 oktober 2006, Kl 18.00 – ca 20.55

Plats: Hjo, Hotell Bellevue, Stadsparken

Närvarande

Svenska Kraftnät

Matilda Pihlgren

SWECO

Erik Wall

Fredrik Ståhle

Magnus Kullberg

Allmänheten

58 st.

Detta är Svenska Kraftnäts minnesanteckningar från det öppna samrådsmötet i Hjo 2006-10-17, vilket innebär att det inte har skett någon justering av innehållet från närvarande deltagare.

1 Presentation av Sydlänken-projektet

1.1 Power-point presentation version ”Master Lokala möten v4 2006-10-16” visades under kvällens möte. Frågor m m från allmänheten och Svenska Kraftnäts svar redovisas under separat rubrik ”Frågor och svar”.

1.2 Matilda hälsade allmänheten välkommen till kvällens möte och visade mötesagendan (ppt-bilder 1–2).

- Svenska Kraftnäts uppdrag och bakgrunden till Sydlänken
- Från stråk till sträckning
- Presentation av förstudien

- Kaffe och diskussion
 - Vad händer nu? Tidplan m m
- 1.3 Fredrik (ppt-bilder 3-10). Svenska Kraftnäts uppdrag och bakgrunden till Sydlänken.
- 1.4 Matilda (ppt-bilder 11-13). Från stråk till sträckning.
- 1.5 Erik (ppt-bilder 14-29). Presentation av förstudien. Detaljkarta över området kring Hjo visades (ppt-bild 25, ej bilderna 23-24 och 26-30).
- 1.6 Kaffe och diskussion.
- 1.7 Erik (ppt-bilder 31-39). Fortsatt presentation av förstudien.
- 1.8 Matilda (ppt-bilder 40-52). Vad händer nu? Tidplan m m.

2 FRÅGOR OCH SVAR

Under denna rubrik redovisas de frågor och synpunkter som allmänheten framförde, tillsammans med Svenska Kraftnäts svar och förklaringar. I de fall frågeställaren presenterat sig själv, så framgår detta också av minnesanteckningarna.

- 2.1 Alternativet att lägga sjökabel i Vättern är det möjligt?
SVAR: Det är byggnadstekniskt svårt. Bl.a. krävs mycket stora kabelförläggingsfartyg, som inte kan komma in i Vättern. Vättern är ett så kallat Natura 2000-område. Vättern-alternativet kommer att utvecklas vidare av Svenska Kraftnät (SVK) i ett tillägg till förstudien.
- 2.2 Den västra sträckningen av luftledningen (Komm: stråk 2B), hur nära Hjo kommer denna?
SVAR: På kartan, ca 600 m. SVK visade detta senare under presentationen.
- 2.3 Hur har ni (SVK) kallat till detta möte, spridit information om det?
SVAR: Det är tidigt i processen och vi har annonserat i lokalpressen och genom biblioteken samt informerat kommunerna. I detta tidiga skede av arbetet har vi inte gått ut till enskilda.
- Komm: Annonsering har skett i Skaraborgs Allehanda och Hjo tidning.*
- 2.4 Har ni annonserat i Västgötabladet, den har ca 70 % täckning lokalt?
SVAR: Ska kontrolleras. Nej, se kommentar till fråga 2.3.

- 2.5 Vem har bestämt tågordningen, eftersom vi inte kan yttra oss senare (med anledning av att det är nu man kan tycka till om stråken, när dessa blivit en sträckning så är läget ett faktum)?
SVAR: SVK följer samrådsprocessen enligt miljöbalken. Yttrandeordningen presenteras senare under mötet. Det är nu man kan yttra sig om stråken. Under MKB-samråden har man valt en sträckning.
- 2.6 När börjar arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen (MKB)?
SVAR: Efter det att SVK:s styrelse har tagit beslut om teknikval. Någon gång under våren 2007.
- 2.7 (Björn Andersson, LRF Stockholm (infrastrukturfrågor) presenterade sig.) Först gör man teknikvalet (luftledning eller markkabel). Därefter väljer man stråk och därefter sträckning.
- 2.8 Ni kallar till mötet enligt miljöbalken. Ur moralisk aspekt, varför kallar ni inte samtliga berörda fastighetsägare?
SVAR: Det skulle bli ca 10 000 brev (baserat på 3 markägare/km). SVK har valt att inte göra så.
- 2.9 Det borde vara er skyldighet att kalla samtliga markägare skriftligt ändå. Eftersom det är nu man har möjlighet att kommentera planerna. Jag tycker att ni ska utlysa ett nytt samråd efter det att alla har blivit kallade.
- 2.10 Varför inte göra en MKB för varje stråk?
SVAR: Vi återkommer till det senare under presentationen.
- Komm: Det är tämligen ogörligt och onödigt att arbeta fram en fullständig MKB för hela sträckan, med flera stråk och med ibland 1000 m breda korridorer.*
- 2.11 Hur nära bebyggelsen får man gå?
SVAR: Starkströmsföreskrifterna säger minst 10 m från bebyggelse. SVK har antagit en magnetfältspolicy som anger 70-80 m från en ledning, baserat på ett riktvärde på det elektromagnetiska fältet om max 0,4µT. För övrigt finns inga andra gränsvärden i Sverige.
- 2.12 När kommer påverkan utifrån olika tekniker att diskuteras?
SVAR: Förstudien + synpunkter från remissrundan och samråden kommer att ligga som underlag för styrelsen.

- 2.13 Borde det inte vara klart med teknikvalet redan nu?
Hur kan luftledning vara ett alternativ överhuvudtaget?
SVAR: Markkabelalternativet är en ny teknik. Det finns idag inget jämförbart alternativ byggt någonstans i världen. Därför måste det finnas med alternativ som baseras på beprövad teknik. Vi har ett växelströmsnät idag, markkabel bygger på likströmsteknik. Det finns redan 1500 mil luftledning i Sverige och därmed mycket erfarenhet.
- 2.14 Det finns ju sjökabel idag, dock med lägre spänning och kortare sträckor.
- 2.15 ABB Har forskat i ämnet och tycker att markkabelalternativet är det enda rätta, varför väljer ni inte det?
SVAR: SVK måste följa LOU och ABB är ett av flera alternativ. Vi måste utvärdera samtliga alternativ.
- 2.16 (Planarkitekten, Hjo kommun.) Det är bra att yttra sig. Passa på nu när chansen finns. Man får lov att tycka att markkabel är det enda alternativet.
- 2.17 Hur tätt jordar man av kabeln för att skydda mot inducerande strömmar? Risk i samband med korsande elstängsel?
SVAR: Vid varje skarvställe/varje kilometer kommer man att jorda av.
- 2.18 Vilken jordström kan man få?
SVAR: Ej studerat i nuläget.
- 2.19 Är systemet (markkabel) uppbyggt med återledare?
SVAR: Ja, med två kablar i samma schakt.
- 2.20 Hur mycket av föreslagna stråk går i befintlig ledningsgata, i Östergötlands län?
SVAR: Ca 90 %, jämfört med att stråken väster om Vättern inte kan gå i befintlig ledningsgata alls.
- 2.21 Stråk 2, S om Tidaholm, vid markering 335 möh på kartan. Här går stråket genom orörd mark och med många små skogsägare. Kritik uttrycktes mot påverkan på naturresurser. Här försvinner mycket produktionskapacitet. Är detta vettigt?
SVAR: Stråken är breda. Exakta siffror kan inte anges idag. Vi har angett summa kilometer genom respektive skog, jordbruk, våtmark. Vem och hur många som är markägare har inte kontrollerats.

- 2.22 Angående luftledning. Är det en målsättning att parallellförlägga ledningar?
SVAR: Ja. Befintlig luftledningsgata utgör redan en barriär.
- 2.23 En ny 120 kV-ledning som ska byggas mellan Tibro och Töreboda(?) av Vattenfall har exempelvis inte utnyttjats i förslag med parallellförläggning?
SVAR: Denna ledning är inte byggd än och har därför inte nyttjats som förslag till parallellförläggning. Den har inte varit känd. Vattenfall och övriga koncessionsägare är remissinstanser.
- 2.24 MKB:n baseras på att man vet stråket där ledningen ska gå! Kritik framfördes på att man väljer teknik först och sedan gör en MKB baserad på valet av teknik inom ett visst stråk. Framfördes synpunkt på att teknikvalet borde belysas i MKB:n.
- 2.25 En fråga slängdes ut bland åhörarna. Hur många föredrar en luftledning?
Tystnad.
- 2.26 Markkabeln förläggs i huvudsak utmed vägar. Följer man vägområdet? Med tanke på andra kablar m m.
SVAR: I första hand väljer man vägytterslätten. Övriga kablar ligger i huvudsak i väginnerslän.
- 2.27 Angående möjligheten till parallellförläggning av luftledning. I Västra Götalands län är denna 15 % Vad är motsvarande siffra i Östergötland, öster om Vättern?
SVAR: Ca 90 %. Baseras också på att man kan utnyttja en befintlig ledningsgata (120 kV) där ledningen ska tas bort av åldersskäl.
- 2.28 Vättern. Svårigheter med båt är inget bra argument. Man slipper ju all marklösen.
SVAR: Som tillägg till förstudien så kommer SVK att kommentera varför man har valt bort alternativet att sjöförlägga en kabel i Vättern.
- 2.29 Markkabel med korsande infrastruktur. Kan man använda styrd borrhning för att minimera påverkan på omgivningen?
SVAR: Finns många korsande vägar. Styrd borrhning kräver en stor kostsam etablering så det kan endast bli aktuellt vid speciella passager.
- 2.30 Jordning av stolparna. Har man en kopparledning under luftledningen?
SVAR: En kopparledning, 1 cm diameter, kommer att plöjas ner. Eventuellt kan man som alternativ jorda vid varje stolpe, exempelvis vid känsliga naturområden.

- 2.31 Det kan kräva 50 m långa linor, 6-8 st för att punktjordas!
SVAR: Det finns olika metoder. Ej valt ännu. Finns teknik med spett som inte påverkar så stor yta.
- 2.32 Med spett kan koppar komma i kontakt med grundvattnet. Det kan inte vara bra.
- 2.33 Hur gör man vid skarvarna?
SVAR: Varje skarv kommer att jordas med ett jordtag.
- 2.34 Vad har jordningen för teknisk funktion?
SVAR: Vid blixtnedslag. Fördela ut strömmen mellan stolparna. Detta är enda funktionen.
- 2.35 Kommer SVK att pröva ny teknik? Har SVK intresse av att använda ny teknik?
SVAR: SVK finansierar inte forskning och utveckling. Ny teknik ingår inte i företagets uppdrag. SVK ska genom intäkter finansiera sin egen verksamhet.
- 2.36 Kan inte SVK beställa en teknisk lösning med markkabel och se vem som klarar av att leverera denna?
SVAR: SVK gör en egen teknisk utredning om hur ny teknik kan passa in i det egna nätet. Denna utredning ingår som en del i beslutsunderlaget för styrelsen.
- 2.37 Jämför Östergötland. Kan man inte lägga en markkabel i en befintlig ledningsgata där ledningen ändå ska tas bort av åldersskäl? Ger färre besvärliga korsningar.
SVAR: Jo, men man har då dålig kunskap om markförhållandena utmed sträckan och det bedöms då som fördelaktigare att gå fram längs vägnätet, där markförhållandena är mer kända.
- 2.38 En markkabel väster om Vättern går till 97 % utmed befintliga vägar. En markkabel öster om Vättern går till 90 % utmed befintliga vägar. Detta påverkar skogen väldigt lite.
- 2.39 Vad är spännvidden mellan två luftledningsstolpar?
SVAR: Ca 300 m.
- 2.40 Om enbart 3 % är våtmark är väl detta försumbart i sammanhanget?
SVAR: Varje biotop är viktig i sig. Viktningar är gjorda vid stråkevalen.

- 2.41 Vid beslut om teknikval, har ni viktat påverkansfaktorerna kopplat till teknikvalet? Det blir ju väldigt lite påverkan på orörd mark när 97 % av sträckningen går utmed vägar.
SVAR: Det är inte gjort någon inbördes viktning mellan intresseområdena.
- 2.42 Det finns många aspekter som inte redovisas. Påverkan på djurhållning, markintrång, detaljförhållanden osv.
SVAR: Det är därför det är viktigt att ni lämnar synpunkter till oss om lokala förhållanden.
- 2.43 Miljöbalken styr. Det föreslås fyra ”motorvägar”. Det borde göras en MKB per alternativ. Infrastrukturen gör alltid intrång. Det borde därför åtminstone göras en MKB per teknikalternativ. Detta som synpunkt riktad gentemot hur miljöbalken är utformad och att alternativen borde ställas mot varandra innan teknikvalet.
- 2.44 Fungerar en GPS under en luftledning?
SVAR: Troligtvis, ja...eventuellt kan störningar förekomma.
- 2.45 Fastigheter som eventuellt berörs. Något hus måste hamna inom 80 m från ledningen. Om permanentbostad, vad gör man?
SVAR: Man följer expropriationslagstiftningen. SVK har då rätt att lösa in fastigheter som ligger över riktvärden för exempelvis magnetfält. Lagstiftningen och eventuellt även regler kring den ekonomiska ersättningen håller på att ses över av riksdagen.
- 2.46 Buller. Hur mycket bullrar en kraftledning? Vilka regler finns?
SVAR: Ledningen bullrar mer vid fuktig väderlek och vid regn. Ca 55 dB 1,5 m ovan markytan. Vid planering av nya ledningssträckningar och vid planering av bebyggelse intill kraftledningar eftersträvas att ljudnivån inte överskrider 40-45 dB(A) i områden med låg bakgrunds nivå (t.ex. i områden med gles småhusbebyggelse eller med fritidsbostäder eller i områden för rörligt friluftsliv) och 45-50 dB(A) i områden för permanentbostäder. Med ljudnivå menar man här medianvärdet av ljudnivån vid nederbörd.
- 2.47 Hur mycket stör ledningar radiosändningar m m?
SVAR: Den radiostörning som alstras av kraftledningar uppfyller de radiostörningskrav som finns (EMC direktivet).
- 2.48 Hur kan fastighetsvärdet/marknadsvärdet påverkas?
SVAR: Bedöms ej av SVK. Detta görs av opartiska värderingsbyråer. Man vet inte idag.

- 2.49 Vad är magnetfältets styrka rakt under en luftledning respektive rakt över en markkabel?
SVAR: Ungefär 16 resp. 4 μT för den aktuella överföringen. SVK relaterade till magnetfältspolicyn. (Munter stämning då någon konstaterade att det är farligt att dammsuga.)
- 2.50 Hur stor blir potentialskillnaden som kan uppstå mellan fram- och bakben på en häst/ko?
SVAR: Vet inte, men det framhäver vikten av jordtag för att eliminera problemet.
- 2.51 Är styrelsen på SVK som fattar beslutet politiker eller tjänstemän?
SVAR: De utgör en kombination. I styrelsen ingår bl a representanter från näringslivet, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet och landstingspolitiker.
- 2.52 Påverkas deras förordnanden av riksdagsvalets utfall?
SVAR: Nej, alla sitter på olika tider.
- 2.53 (LRF) I samband med genomgången av generell påverkan. Luftledning påverkar omgivningen mycket. Bedömningen i förstudien är ”måttlig påverkan”. LRF tycker att påverkan är större än så. Är bedömningen korrekt?
 I förstudien saknas kostnadsaspekten. Man har inte vägt in exempelvis värdet av växande virke. Vad betyder det att man tar bort skogen? Kostnaderna borde kapitaliseras. LRF ska försöka göra detta i sitt remissvar. Man borde kunna kapitalisera andra intresseområden.
- 2.54 Angående vindkraftsutbyggnaden regionalt. Påverkar sådant valet av stråk? Kan man utnyttja möjligheten att ”koppla på” exempelvis vindkraftsanläggningar på vägen?
SVAR: Förstudien har utgått från att ledningen/kabeln går från A till B utan påstick. En vindkraftspark kommer troligtvis att nyttjas regionalt och inte kopplas in på stammätet.
- 2.55 Är protokollen från samråden offentliga?
SVAR: Vi för minnesanteckningar. Dessa kan man begära ut. Kommer dock inte att publiceras på hemsidan. SVK kommer på hemsidan att lägga ut i vilka lokaltidningar som annonser har publicerats.
- Komm: Det har efteråt beslutats att publicera minnesanteckningarna på hemsidan.*
- 2.56 Det har tidigare sagts att beslut ska fattas i februari 2007. Nu säger man våren 2007, har tidsplanen förkjutits?
SVAR: Nej, dåligt uttryckt. Remissvaren har kommit in i januari och samrådsredogörelsen skrivs. Därefter tas beslut. Det är ingen försening.

- 2.57 När ska yttrandet senast vara inne?
SVAR: 4 januari 2007.
- 2.58 Fråga till LRF. Är det inte bra om du som LRF-representant skriver ett generellt yttrandeförslag, i tidningen Land exempelvis. Var och en kan då ta detta och skicka in.
LRF svarade: Var och en kan ta en blankett och bara skriva ett enkelt svar. Det är viktigt att alla hör av sig.
- 2.59 Generellt har informationsspridningen varit dålig i Tidaholms kommun.
SVAR från Daretorpsbygdens Intresseförening i Tidabolm. Vi kommer att sprida information via vårt landsbygdsblad, om förstudien och om att man bör yttra sig.

Svenska Kraftnät tackade och mötet avslutades med en ”varm markkabelapplåd”.

Vid minnesanteckningarna

Magnus Kullberg